

LUNDS
UNIVERSITET

2009-02-19

Kvalitetsarbetet inom Företagsekonomiska institutionen

Systematiskt kvalitetsarbete

Företagsekonomiska institutionens (fortsättningsvis förkortat till FEK) kvalitetsarbete har sin utgångspunkt i Lunds universitets (LU) strategiska plan, samt i de kvalitetsplaner som föreligger på universitets- och fakultetsnivå. Ekonomihögskolan har 2001 och 2006 genomgått och erhållit den internationella kvalitetsackrediteringen EQUIS (European Quality Improvement System). EQUIS innebär att all verksamhet vid fakulteten ingår i kvalitetsackrediteringen, men det kan noteras att FEK svarar för mer än hälften av denna verksamhet avseende både utbildning på grundnivå, avancerad nivå, forskarutbildning och forskning. Kvalitetsarbetet vid FEK är därmed även baserat och relaterat till de internationella kvalitetskriterier som EQUIS representerar. Det övergripande *resultatet* av FEKs kvalitetsarbete kan därmed sägas vara att verksamheten under senare år motsvarat även internationella kvalitetsindikatorer. Det kontinuerliga kvalitetsarbete som utgör basen för att kunna erhålla en dylik ackreditering medför även att det i organisationen finns en ödmjuk inställning till komplexiteten i kvalitetsarbetet, samt att arbetet med kvalitetsfrågor är en ständigt pågående process.

Det systematiska kvalitetsarbetet är knutet till organisationsstrukturen vid institutionen. Under institutionsstyrelsen arbetar bl a två beredande organ; en grundutbildningsnämnd (som hanterar kvalitetsfrågor kring utbildning på grund- och avancerad nivå) och som leds av en pedagogisk studierektor, samt en forskarutbildningsnämnd (som hanterar kvalitetsfrågor som berör forskarutbildningen) och som leds av en studierektor för forskarutbildningen. Det finns även en prefekt som är ordförande i institutionsstyrelsen samt en biträdande prefekt då verksamheten är omfattande med ett årligt utbildningsuppdrag i storleksordningen 1.400 HÅS.¹ Samtliga nämnder, styrelser och organ har student- och forskarstudentrepresentation. FEK är indelat i områden baserat på forsknings- och undervisningsinriktning. I nuläget återfinns följande områden: redovisning, marknadsföring, organisation, strategi, finansiering samt entreprenörskap. Varje område leds av en trio av professorer och andra seniora medarbetare. Varje område finns representerade i de beredande organ som presenterades ovan. Konkreta kvalitetsfrågor som ändringar i kursplaner, hantering av kursvärderingar, innehåll i doktorandkurser etc. bereds *alltid* i organ där samtliga inriktningar av den akademiska verksamheten, studerande samt även T/A-personal finns representerade. Löpande kvalitetsfrågor diskuteras därmed ur ett helhetsperspektiv eftersom samtliga professionella områden inom FEK är delaktiga i besluten.

Regelbundet återkommande granskning och revidering av utbildningar

Kursvärderingar och utvärderingar av utbildningsprogram utgör en del av det återkommande kvalitetsarbetet vid FEK.^{2 3 4} En annan viktig input för granskning och revidering av utbildning är de regelbundet återkommande Studentbarometrar

och Alumnundersökningar som genomförs inom universitetet. Inte minst har de utvärderingar som genomfördes tidigt under 2000-talet visat på behovet av en mer sammanhållen utbildning samt önskemål om fler kurser på engelska. Detta har fått genomslag i upplägget av kurser och program i FEK och i samband med Bologna infördes t ex just sammanhållna magisterprogram som ges på engelska. Söktrycket till dessa program har sedan start varit högt ur ett nationellt perspektiv. Speciellt högt söktryck uppvisas dock vad gäller internationella studenter. Ett av de nio magisterprogrammen⁵ som ges vid FEK har utgjort pilotprojekt att pröva ut utvärderingskriterier för samtliga program på avancerad nivå inom ekonomiområdet⁶. Resultatet av utvärderingen sätts sedan i relation till input från den Rådgivande kommittén vid Ekonomihögskolan, bestående av näringslivsrepresentanter samt input från fakultetens Karriärcenter. Därutöver genomförs löpande diskussioner med studenterna i programmet och sammantaget leder denna input till att beslut om förändringar i utbildningen kan tas. Förändringar som genomförs förväntas stå i samklang med universitetets och fakultetens övergripande visioner och strategier. Ovanstående arbetsgång gäller för befintliga program. Vad gäller inrättande av program följer dessa den beslutsgång och de riktlinjer som finns utarbetade vid universitetet avseende validering av nya program⁷. Vad gäller forskarutbildningen genomförs årliga revideringar av studieplaner för doktorander. Beslut kring kurser, tillgodoräknanden etc. görs i den speciella Forskarutbildningsnämnden bestående av lärare, handledare och doktorander som nämnts ovan. Både vad gäller utbildningarna på grundnivå och forskarutbildningsnivå deltar FEK kontinuerligt i de nationella nätverk som benämns U6 och som består av representanter för landets större universitet och som träffas några gånger per år. Inom de olika forskningsområdena är det vanligt med internationella gästprofessorer som även är handledare åt doktorander i FEK vilket gör att internationella influenser från forskning och forskarutbildning på ett naturligt sätt förs in i verksamheten.

Bedömning och examination av de studerande

Examination i företagsekonomi syftar till att stödja och hjälpa studenters lärande för att studenterna ska kunna uppnå de "learning outcomes" som anges i resp. utbildningsplan och/eller kursplan. FEK har många olika examinationsformer som relateras till vilken progressionsnivå den enskilda studenten befinner sig på. Samtliga examinationsformer; muntliga, skriftliga, individuella, gruppbaseade eller mer traditionella tentamina i skrivsalar och/eller praktikfall, ställer krav på tillförlitlighet och rättvis bedömning. Vid en institution med många studenter och lärare är därför lärarlagsmöten den vanligaste formen för att tillse att examination genomförs enligt kriterierna ovan. En examinationsform som speciellt utmärker FEK är examination via praktikfall (case). Denna examinationsform, som introduceras för studenterna redan på grundkursen, är internationellt erkänd och syftar till att bättre kunna förbereda studenter för det kommande arbetslivet genom tydliggöra den komplexitet som vanligen karaktäriserar olika affärsbeslut. Undervisning och examination via praktikfall syftar till att stärka studenternas anställningsbarhet och har använts vid FEK sedan 1960-talet.

FEK befinner sig, på liknande sätt som andra utbildningsenheter, i den lärande-process för utbildningsverksamheten som införandet av "learning outcomes" innebär. I det svenska högskolesystemet är frågor om bedömning och examination starkt decentraliserade till kursnivå och kursansvariga, och grunder för betygssättning återfinns i respektive kursplan. Utveckling av examinationsformer sker därutöver i kontinuerlig diskussion inom institutionens grundutbildningsnämnd vilken även har studentrepresentation. FEK tillämpar även de betygskriterier som fakulteten beslutat avseende ECTS-betyg. Dessa kriterier är enhetliga för samtliga kurser. Av naturliga skäl så behöver de nya examensmålen som infördes 1 juli 2007 hinna få effekt före kompletta utvärderingar kan genomföras.

Den första studentkull som gått igenom det nya systemet kan avlägga en kandidatexamen vårterminen 2010. Detta datum sammanfaller med den revision av samtlig programutbildning (s k re-validering) som planeras genomföras som ett led i universitets kvalitetssäkringssystem.

Personalens möjligheter till kompetensutveckling

I enlighet med fakultetens strategiska plan eftersträvas ”balanserad excellens” även vid FEK. Detta innebär i korthet att både forskning och undervisning bör ingå i samtliga lärartjänster och att goda insatser i både forskning och undervisning ska vara premierande i individens karriärutveckling. Detta arbete följs upp via individuella uppföljningssamtal. Utvecklingsinsatser avseende högskolepedagogik utvecklas och genomförs primärt via universitetets pedagogiska utvecklingsenhet (CED). FEK följer i övrigt den pedagogiska plattform som antagits på fakultetsnivå.⁸ Konkurrensen om disputerade medarbetare har hårdnat under senare år, inte minst beroende på de stora pensionsavgångar som börjat infalla. Inom de olika ämnesområdena i FEK (som presenterats ovan) förs kontinuerligt diskussioner kring hur framtida rekryteringsbehov ska kunna mötas. Ledningen vid FEK arbetar f n med att utveckla en ansats för ett mer systematiserat arbete med kompetensutvecklingsfrågor. Under senare år har vissa resurser skjutits till från universitetet för att underlätta rekryteringen av yngre forskare/lärare. FEK har valt att använda dessa medel för att rekrytera ”biträdande lektorer”. Kontinuerlig dialog kring rekryteringsläget förs även inom och med fakultetens lärarförslagsnämnd⁹.

Lärandemiljö och resurser och stöd till de studerande

Stöd till de studerande har successivt utökats och arbetats in i den struktur av utbildningen som skisserats ovan. Ekonomihögskolan har markant ökat arbetet med uppföljning av studieresultat och åtgärder för att underlätta att studenter kan fullfölja sin utbildning. Som ett led i att stödja studenternas möjligheter både till att få information om arbetsmarknaden, och underlätta inträdet på arbetsmarknaden, finns sedan 2001 ett karriärcenter vid fakulteten. Majoriteten av studenterna som besöker karriärcentrum har företagsekonomi som huvudområde. I det nya Civilekonomprogrammet genomförs även via ett ”early warning system” en uppföljning av studenter som inte klarat av sina studier i förväntad takt. Det finns önskemål att utöka denna uppföljande verksamhet ytterligare inom FEK. En allmän reflektion är att behovet av vägledning generellt tycks ha ökat under senare år. Som ett led i arbetet med att förbättra vägledningen planeras internutbildning i ”coachning” för studievägledare att genomföras under året¹⁰.

En annan allt viktigare aspekt av lärandemiljön utgörs av IKT-resurser (information, kommunikation och teknologi). FEK har sedan många år en väl fungerande studentportal som möjliggör en hög grad av kommunikation mellan studenter och lärare för att ge stöd i inlärningsprocesserna. Denna portal är f n under vidareutveckling för att bättre kunna svara mot de krav och önskemål som finns från både studenter och lärare vad gäller ”e-learning” i vid bemärkelse. FEK är fysiskt placerat i samma lokaler som Ekonomihögskolans bibliotek, som tillhandahåller böcker, tidsskrifter, mycket god access till databaser och övriga elektroniska källor, kursbibliotek, utbildning av studenter i allehanda sökverktyg, möjlighet till individuell rådgivning samt öppettider som innefattar både kvällar och helger.

Kontakter med näringslivet under utbildningstiden utgör ytterligare en viktig del av lärandemiljön. Via Ekonomihögskolans s k ”Partnerföretag” går företag in och bidrar med resurser som tex gästföreläsare och mentorer. Vad gäller civilekonomprogrammet så följer vissa partnerföretag en årsklass studenter över hela utbildningstiden och studenterna får på så sätt god inblick i företagen, och kan

relatera teorier och modeller som lärs ut till praktisk verksamhet. Omvänt får företagen, via studenterna, inblick i forskningsresultat och nya teorier och modeller.

Systematisk insamling av information om utbildningarnas kvalitet

Systematisk insamling av information om utbildningarnas kvalitet genomförs både med stöd av den systematik för insamling av nyckeltal som terminsvis genomförs inom LU, samt via de nyckeltal som rapporteras in i relation till EQUIS. Exempel på nyckeltal är söktryck till program och kurser, genomströmning, antal disputationer etc. För de program som har stor andel kurser inom FEK, t ex Civilekonomprogrammet, finns utarbetade riktlinjer för vad som rapporteras årligen till områdesstyrelsen¹¹. I bilagorna 2-4 (som refererats ovan) återges hur de nyckeltal som samlas in ligger till grund för beslut om verksamhetens framtid. En sammanhängande bild av verksamheten återges även av fakultetens verksamhetsplan¹² (där som tidigare framkommit FEK utgör en betydande del).

Information till allmänheten

För att underlätta för studenter som söker information om utbildningar har allt mer av utbildningsinformationen samlats via EHLs webb – detta gäller för fakultetens samtliga institutioner (www.ehl.lu.se/utbildning). Samtidigt har ett systematiskt och konsekvent arbete bedrivits för att förbättra utbildningsinformation via webben. Ett resultat av detta arbete är en ökning i antalet sökande, både vad gäller studenter med svensk och internationell studiebakgrund. Vad gäller det höga sökandetrycket från studenter med internationell bakgrund torde det vara relaterat till information via webben då det är huvudkanalen för att nå dessa studentkategorier. Fakultet och institution har också arbetat mycket med studiemässor och genom att stödja sk studentambassadörer, vilket bl a resulterat i en ökad grad av breddad rekrytering i enlighet med fastställd policy¹³.

¹ En översikt över organisationsstruktur, inriktning på verksamheten, ansvar etc. ges i

Bilaga 1.

² *Kvalitetssäkring av utbildning på grundnivå*, Beslutad av Ekonomihögskolans styrelse 11 december 2008. (**Bilaga 2**)

³ *Kvalitetssäkring av utbildning på avancerad nivå*, Beslutad av Ekonomihögskolans styrelse 11 december 2008. (**Bilaga 3**)

⁴ *Beskrivning av kursvärderingar och programutvärderingar vid Ekonomihögskolan på grundnivå samt avancerad nivå*, Beslutad av Ekonomihögskolans styrelse 11 december 2008. (Bilaga 4)

⁵ För mer information om programmen se: <http://www.fek.lu.se/Default.asp?id=4134>

Direktlänkar till respektive programs webbplats återfinns via nedanstående länkar:

- International Marketing & Brand Management, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=2>
- Managing People, Knowledge & Change, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=20>
- Corporate & Financial Management, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=24>
- Entrepreneurship, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=12>
- Accounting & Auditing, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=23>
- Accounting & Management Control, 60 ECTS
<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=22>

-
- Management Research Methods, 60 ECTS

<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=26>

- Sustainable Business Leadership, 60 ECTS

<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=29>

- Technology Management, 120 ECTS

<http://www.ehl.lu.se/utbildning/4-program/masterprogram?pid=28>

⁶ Programmet benämns International Marketing & Brand Management och har drygt 60 studenter per år (hälften internationella, hälften studenter med svensk utbildningsbakgrund). Programmet är, tillsammans med programmet i Finance, Lunds universitets mest sökta program i den internationella kvoten inför starten ht-09.

http://www.lu.se/o.o.i.s?id=708&news_item=3297

⁷ Validering av nya program

<http://www.evaluat.lu.se/Kvalsakr/Validering/ValideringsHandledn%20from2008%20Slutvers.pdf>

⁸ *Pedagogisk plattform vid Ekonomihögskolan*, beslutad av Ekonomihögskolans styrelse 10 april 2008 (**Bilaga 5**).

⁹ Stöd för arbetet med ökad jämställdhet även i rekryteringsfrågor återfinns i *Jämställdhetsplan för Ekonomihögskolan 2006-2010*.

<http://www.ehl.lu.se/internt/dokumentarkiv/dokument/policybeslut>

¹⁰ Arbetet bedrivs i enlighet med *Handlingsplan för likabehandling av studenter vid Ekonomihögskolan 2007-2010*

<http://www.ehl.lu.se/internt/dokumentarkiv/dokument/policybeslut>

¹¹ *Riktlinjer för Programansvariga för Civilekonomprogrammet*, Ekonomihögskolans ledning 15 december 2008 (**Bilaga 6**).

¹² *Verksamhetsplan för Ekonomihögskolan 2009* (**Bilaga 7**).

¹³ *Handlingsplan för breddad rekrytering vid Ekonomihögskolan 2007-2010*.

<http://www.ehl.lu.se/internt/dokumentarkiv/dokument/policybeslut>